

Noora Pyykkönen

**HEVOSTALLIYRITTÄJYYS SOTKAMOSSA JA KAJAANISSA – Markkinatilanne
vuonna 2013**

Hevostalliyrittäjyys Sotkamossa ja Kajaanissa –
Markkinatilanne vuonna 2013
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
Liiketalouden koulutusohjelma
2013 - 2014

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma
Tekijä(t) Noora Pyykkönen	
Työn nimi Hevostalliyrittäjyys Sotkamossa ja Kajaanissa – Markkinatilanne vuonna 2013	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot Taloushallinto ja juridiikka	Toimeksiantaja
Aika 2013 - 2014	Sivumäärä ja liitteet 40
<p>Hevostalous ja hevosharrastajien määrä on viime vuosina kasvanut koko Suomessa. Samoin harrastajien ja hevosten määrä on lisääntynyt myös Kajaanissa ja Sotkamossa.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa Kajaanin ja Sotkamon alueen hevostalouteen liittyvää yritystoimintaa. Hevostalousyrityksiä on monenlaisia ja tässä opinnäytetyössä keskitytään ratsastuskoulujen ja yksityistallien tarjontaan Sotkamon ja Kajaanin talousalueella.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuudessa selvitetään erilaisia hevosharrastuksen, hevostalouden ja hevosyrittäjyyden toimintamuotoja. Teoriaosuudessa käsitellään myös hevostalouteen liittyvää lainsäädäntöä ja säännöksiä. Empiirinen osuus on toteutettu kirjoituspöytä tutkimus- menetelmää käyttäen. Tietoa on hankittu erilaisista sähköisesti julkaistuista oppaista. Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa alueen yritysten määrä ja millaisia palveluita yritykset tarjoavat, alueen harrastajille. Tavoitteena on saada myös tietoa palveluiden hinta-tasosta.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä keskitytään ensiksi hevostalouden eri toimintamuodoista suomessa. Seuraavassa luvussa keskityn Suomen lainsäädäntöön joka vaikuttaa hevostalouteen. Kolmannessa osiossa on markkina-analyysi, eli tutkimusosio ja viimeisessä osiossa on työn pohdinta.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Hevostalliyrittäjyys Lainsäädäntö
Säilytyspaikka	☒ Verkkokirjasto Theseus ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Bachelor of Business Administration	Degree Programme Business Administration
Author(s) Noora Pyykkönen	
Title Horse stable entrepreneurship in Sotkamo and Kajaani, Finland - Market in 2013	
Optional Professional Studies Financial Administration and Law	Commissioned by
Date 2013 – 2014	Total Number of Pages and Appendices 40
<p>Horse Management and Equine number of enthusiasts has grown throughout the country. Similarly, the amateurs and the number of horses have also increased in Kajaani and Sotkamo.</p> <p>Purpose of this study is to identify the Kajaani and Sotkamo region horse -related business economy. Horse Management Companies have a wide variety, and this thesis will focus on riding schools and private ones in the supply of Sotkamo and Kajaani Economic Area.</p> <p>The theoretical part of the study a variety of hobby horses, horse management and horse entrepreneurship, forms of action. The theoretical part deals with the economy of horse -related legislation and regulations. Empirical proportion has been carried out desk research method. Information was obtained from various published online documentation. Objective of the study is to identify the number of businesses in the area and the kind of services companies offer, the region's enthusiasts. The goal is to get the information about the services the price level.</p> <p>This thesis focuses on the first horse in different economic forms of activity in Finland. In the next chapter I will focus on Finnish legislation that affects the horse economy. In the third section of the market analysis, the research section and the last section is a reflection of a work.</p>	
Language of Thesis Finland	
Keywords	Horse stable entrepreneurship Legislation
Deposited at	☒ Electronic library Theseus ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 HEVOSYRITTÄJYYS SUOMESSA	3
2.1 Ratsastuskoulut ja hevostallit	5
2.2 Ravitallit	8
2.3 Hevosmatkailu	10
2.4 Ratsastusterapia ja sosiaalipedagoginen hevostoiminta	11
2.5 Hevostalouden muut yrittäjät	11
3 LAINSÄÄDÄNTÖ	14
3.1 Yrittäminen ja luvat	16
3.2 Talli ja hevosen elinolosuhteet	17
3.2.1 Talli	18
3.2.2 Ulkoilualueet	20
3.2.3 Talliympäristö	21
4 MARKKINA-/KILPAILIJA-ANALYYSI	23
4.1 Markkinat	24
4.2 Markkina- /Kilpailija-analyysi	26
4.3 Tutkimustulosten reliabiliteetti ja validiteetti	27
5 POHDINTA	29
LÄHTEET	33

SYMBOLILUETTELO

SRL	Suomen ratsastajainliitto
Suomen Hippos	Suomen raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö
Hippolis	<p>Hippolis, valtakunnallinen hevosalan osaamiskeskus</p> <p>Yhdistyksen perustajina ovat hevosalan keskeiset toimijat Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, ProAgria Maaseutukeskustenliitto ry, Hevosopisto Oy, Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä HAMK ja Ypäjän kunta.</p>

1 JOHDANTO

Oman yrityksen perustaminen ja sukutilan jatkaminen on ollut mielessäni jo useamman vuoden ajan. Nyt alkaa olla ne hetket käsillä, jolloin kannattaa alkaa jo miettiä, kuka jatkaa tilalla ja mihin suuntaan tilaa tulevaisuudessa viedään.

Tämä opinnäytetyön tarkoituksena onkin selvittää tämän hetkinen hevostalouden tilanne kotipaikkakunnalla ja lähialueella sekä minkälaisia menestymisen mahdollisuuksia hevosalan yrityksillä Kainuussa on.

Teoriaosassa selvitetään yleisesti hevosalan harrastustarjonnan monipuolisuutta, sekä hevosalan erilaisia toimintamuotoja. Työssä käsitellään myös lakeja, jotka liittyvä hevostalouteen ja hevosyrittäjyyteen. Näistä keskitytään erityisesti eläinsuojelulakiin, joka määrittelee tarkasti eläintenpitoa ja tallirakennuksia Suomessa.

Opinnäytetyön Empiirisessä osassa tutkitaan minkälainen tilanne ratsastuskouluilla sekä ratsuihin ja varsoihin suuntautuneilla talleilla on palvelutarjonnassa. Lisäksi selvitetään hevostalouteen liittyviä ammatteja alueella ja niiden vaikutuksia tallitoimintaan ja talliyrittämiseen.

Opinnäytetyön empiirisessä osassa käytetään tutkimusmenetelmänä kirjoituspöytä tutkimusta, eli tutkimuksessa käytetään jo olemassa olevaa valmista aineistoa. Aineistona on käytetty tutkittavien talliyritysten Internet-sivuja. Aineiston etsimiseen on käytetty Google-hakukonetta ja Hevostalli.net sivuston hakukonetta. Aineisto on rajattu koskemaan vain Sotkamon ja Kajaa-
nin alueen hevosalleja.

2 HEVOSYRITTÄJYYS SUOMESSA

Hevosten alkuperäinen käyttötarkoitus on alun perin ollut maatalan työkoneena. Hevosella on tehty pelto- ja metsätyöt ja se on ollut korvaamaton apu maatilalla. Nykyaikana hevosesta on ennemminkin tullut harrastuskaveri, mutta toki toiset ansaitsevat myös elantonsa hevostaloudella eli hevonen on myös työkaveri.

Suomen hippoksen tilaston mukaan Suomessa on tällä hetkellä noin 74 000 hevosta, hevos-
talleja on noin 16 000, joista osa on yksityisiä ja osa yrityksiä (Suomen Hippos a). Hevostallien
määrä on ylittänyt jo vuonna 2006 lypsykarjatilojen määrän, joita oli vuonna 2010 reilut 11 000
(Hippolis c. 2010). Hevostalouden määrä on kymmenessä vuodessa lisääntynyt noin 40 pro-
senttia ja uusia hevostalouden yrityksiä perustetaan vuosittain noin 100 – 200. Varsoja syntyy
vuosittain noin 3 800 ja lisäksi hevosia tuodaan maahan noin vajaa 2 000, joista puolet on
ratsuja. (Hippolis b.)

Ratsastus ja raviurheilu ovat osa jo parin sadan tuhannen harrastajan elämää.

Hevosten käyttö kuntoutuksessa ja sosiaalipedagogisessa työssä on lisääntynyt ja nuorten har-
rastuneisuus sekä ratsastus- että ravipuolella on kasvussa. Hevosharrastus on toimintaa, jossa
sukupuolella, iällä tai yhteiskunnallisella asemalla ei ole merkitystä - hevonen toimii yhdistä-
vänä tekijänä. (Hippolis c. 2010, 2.)

Matkailun edistämiskeskuksen Hevosmatkailun kehittämisstrategian 2009 – 2013 mukaan
matkailullisesti tärkeimpiä hevostapahtumia Suomessa ovat

- Suomenratsujen Kuninkaalliset syyskuussa Ypäjällä
- Nuorten hevosten Festivaali elokuussa Ypäjällä
- Kuninkuusravit heinä-elokuussa, kiertävä
- Suomenhevosten Työmestaruuskilpailut kesäkuussa, kiertävä
- Helsinki International Horse Show kesällä
- Bastioni Horse Festival Haminassa joka toinen vuosi kesäkuussa
- SeaHorse Week kesällä Hangossa
- Finnderby Ypäjällä kesällä
- esteratsastuksen GP-kisat

- ravitapahtumat
- hevosnäyttelyt

(Hevosmatkailun kehittämisstrategia 2009 – 2013, 4).

Ratsastuksessa kilpaillaan myös kansainvälisesti EM-, MM- ja olympiakilpailuissa. Lajeina ovat este-, kenttä- ja kouluratsastus sekä paraolympialajina vammaisratsastus. Muita kilpailulajeja ovat lännen- ja matkaratsastus, valjakkoajo, islanninhevosten askellajikilpailut sekä vikellys. Suomi kuuluukin Euroopan viiden suurimman ravimaan joukkoon. Suomessa ajetaan vuosittain 1 – 2 EM-osakilpailua. Raviurheilu on Suomen toiseksi suurin urheilulaji katsojamäärässä mitattuna. (Hippolis c. 2010.)

Itsessään hevostallit työllistävät Suomessa koko- tai osa-aikaisesti noin 15 000 – 16 000 henkilöä (Suomen hippos ry. a). Lisäksi hevosalan yritykset työllistävät erilaisten palvelujen tuottajia sekä tarvike- ja rehuvalmistusta ja –kauppaa (Hevosalan yrittäjyys). Euroopassa hevosia on yhteensä noin kuusi miljoonaa ja ne työllistävät noin 100 000 kokoaikaista työntekijää 20 eri maassa (Suomen Hippos a).

Euroopan Unionin alueella hevosia on määrällisesti eniten Saksassa ja Isossa-Britanniassa (1 milj.) vuoden 2007 tilaston mukaan. Suomi sijoittuu keskivaiheille sijalle 12. Hevosia / 1 000 asukasta kohden on eniten Ruotsissa (30,9) ja Belgiassa (28,5). Suomessa luku on 14,6 hevosta / 1 000 asukasta. Suomi sijoittuu tässä vertailussa kahdeksanneksi. (Hippolis c.)

Tyypillisiä hevostalouden yritystoiminnan muotoja ovat:

- harraste- ja ratsuhevosten täysihoidotallit
- ratsastuskoulut
- ravitallit - koulutus, valmennus ja kilpailuttaminen
- kasvatustallit
- matkailu- ja ohjelmapalvelujen tarjonta.

Valtaosa alan yrityksistä harjoittaa samanaikaisesti useampaa eri toimintamuotoa. Monialaisuus antaa edellytykset riittävään liikevaihtoon ja tasaa kysynnän vaihteluun liittyviä riskejä. (Hevosalan yrittäjyys.)

Lisäksi hevosia käytetään terapia- ja sosiaalipedagogisessa hevostoinnassa. Hevostalouteen liittyviä yrittäjiä ovat muun muassa myös kiertävät valmentajat, lomittajat, kengittäjät ja hevos-hierojat.

Hevosyrittäjyys vaatii onnistuakseen vankkaa ammattitaitoa. Työssä tarvitaan

- yrittäjäasennetta,
- liiketoimintaosaamista,
- palveluiden tuotannon ja tuotteistamisen hallintaa,
- asiakaspalvelutaitoja
- vahvaa sitoutumista yrityksen kehittämistyöhön - ja tietysti
- eläinten hoidon osaamista.

(Hevosalan yrittäjyys.)

Seuraavissa luvuissa tutustutaan tarkemmin erilaisiin hevostalouden yritystoiminnan muotoihin.

2.1 Ratsastuskoulut ja hevostallit

Suomen ratsastajainliiton hyväksymiä ratsastuskouluja ja talleja on 300. Yhteensä ratsastustalleja on maassamme noin 1000, joista puolet on ratsastuskoulujen kaltaisia yrityksiä. (Hippolis c.)

Ratsastustalli voi liittyä Suomen ratsastajainliiton jäsentalliksi. Jäsentallit luokitellaan kolmeen ryhmään; harrastetallit, ratsastuskoulut ja yksityistallit. Jäsentalleilta vaaditaan tiettyjä kriteerejä, jonka perusteella myös asiakas tietää saavansa laadukasta ja ammattitaitoista palvelua. Jäsentallit tarkastetaan vuosittain SRL:llän toimesta.

Jäsentalleille on yhteisiä kriteerejä jotka ovat kaikissa jäsentalliluokissa samat:

- Kaikilla ratsastusta ohjaavilla henkilöillä tulee olla voimassa oleva ensiapu koulutus suoritettuna (EA 1 tai EA 2).
- Talli raportoi vuosittain vuosi-ilmoituksen SRL:n vastuuhenkilölle sekä ilmoittaa oleellisista muutoksista ja sekä SRL:lle ja asiakkailleen.
- Talli maksaa SRL:lle jäsenmaksun vuosittain

- Tallin asiakkaat kuuluvat joko ratsastusseuraan tai ovat Green Card jäseniä, jolloin myös asiakkailla on Suomen ratsastajainliiton vakuutus ja turva.
- Noudattaa lakeja ja viranomaisten sekä SRL:n määräyksiä.
- Tallilla on asianmukaiset ensiapuvälineet ja paloturvallisuus- sekä turvallisuusohjeet, sekä tärkeät puhelinnumerot esillä sekä puhelin josta niihin voi soittaa.
- Tallin tulee pitää myös onnettomuuskirjanpitoa.
- Tallin tulee ilmoittaa asiakkailleen vakuutuksista.
- Tallilla tulee olla asianmukainen toimintaansa perustuva kalusto sekä muut puitteet, sekä vähintään 20 x 40 metriä oleva aidattu ja valaistu ulkokenttä ja/tai maneesi.
- Eläinten hoidossa huomioidaan eläinten hyvinvointi, eläinsuojelu sekä hyvät hevosmies-taidot.
- Sekä yrittäjän on ilmoitettava asianmukaisesti toimestaan aluehallintovirastolle. Ilmoitus käsitellään myöhemmin luvussa 3.

(Suomen ratsastajainliitto a. 2013.)

Yksityistalli nimen alla voi toimia joko, yksityistalli ja vuokratalli tai vuokrakarsina, jossa hevonen on täysi- tai puoliylläpidolla. Talli voi hakea Suomen ratsastajainliiton yksityistalli- merkin-tää. Näissä tilanteissa yrittäjä on perustanut tallin, jossa hoitaa asiakkaidensa hevosia. Yleisesti tähän palveluun kuuluu hevosen karsina, sen siivous päivittäin, ruokinnat 2 – 4 kertaa päi-vässä sekä ulos ja sisään vienti. Tätä kutsutaan täysihoidoksi ja näin ollen omistajalle jää hevo-sen liikunnan tarpeesta huolehtiminen. Vaihtoehtoisesti jotkin tallit tarjoavat myös puolihoito-vaihtoehtoa, jossa omistaja itse huolehtii osan hevosen päivittäisistä toimista, esimerkiksi käy joko aamulla tai illalla hoitamassa hevosensa ja puhdistaa karsinan. Toiset yrittäjät tarjoavat tähän myös hevosen liikutuspalvelua omistajien vapaapäivien tai lomien ajaksi. Vuokrakarsina toimintaa on monesti myös ratsastuskoulujen ja ravitallien yhteydessä. (Suomen ratsastajain-liitto a.)

Suomen ratsastajainliiton pääsääntöisiä kriteerejä yksityistalleille yllä olevien yhteisten kritee-rien lisäksi on,

- Hevosten hoidosta vastaa hevosagrologi tai hevosalan ammatillisen koulutuksen tai ai-kuisten ammatti-tutkinnon suorittanut henkilö.

- Valmennuksia ja tunteja saa pitää vain koulutettu ohjaaja tai opettaja tai SRL:n lajivalmentaja.
- Myytävistä tuotteista, kuten karsinapaikka varauksesta, tehdään aina kirjalliset sopimukset.
- Ratsastaessa kypärän käyttö on pakollista este- ja maastoratsastuksessa, sekä aina alle 18-vuotiailla, yleisesti kypärän käyttöä suositellaan aina ratsastaessa.
- Tallilla on oltava ilmoitustaulu, josta ilmenevät mm. tallin säännöt ja hyväksyntäedellytykset.

(Suomen ratsastajainliitto a.)

Ratsastuskouluilla ikä haarukka on suuri, nuoret vasta-alkajat ja jo vanhemmat konkarit sekä vanhemmalla iällä hevosharrastuksesta kiinnostuneet aloittelijat. Ratsastuskoulussa yrittäjä pitää ratsastustunteja omistamillaan opetushevosilla. Ratsastustalli yrittäjä siis huolehtii päivittäin hevosten hoidosta, karsinoiden siivouksista, ruokinnasta ja tarhauksesta, mutta myös pitää ratsastustunteja asiakkailleen. Tunnit ovat yleensä jaoteltu tasoryhmiin. Talutusratsastusta on tarjolla ihan pienille ja/tai vasta aloittajille. Tässä ratsastajalla on avustaja joka taluttaa tai kävelee hevosen vierellä tukien näin vasta-alkajaa ratsastajan uralla. Siitä siirrytään tasoittain aina ylöspäin ensin alkeistunneille, jossa harjoitellaan hevosen perushallintaa ja käydään läpi askellajit. Tämän jälkeen siirrytään yleensä yleistunneille jossa harjoitellaan sekä este- että kouluratsastusta. Tämän jälkeen on yleensä mahdollista siirtyä jo tasoittain joko koulu- tai esteratsastukseen. Monet yrittäjät pitävät myös aikuisten tunteja, joissa tavoitteellinen valmentautuminen ei ole niin suuressa roolissa. Yrittäjällä on oltava Suomen ratsastajainliiton mukainen koulutus ratsastustuntien pitämiseen. Tähän vaaditaan vähintään opistotasoinen ratsastuksenohjaaja koulutus.

Suomen ratsastajainliiton kriteerit ratsastuskoululle edellä mainittujen yhteisten kriteerien lisäksi ovat

- Ratsastuskoulu harjoittaa säännöllistä toimintaa ja ratsastustunteja ohjaa (vähintään 70 % opetustunneista) ratsastuksenohjaaja, -opettaja tai Master- ratsastuksenopettaja. Opetushenkilökunta on rekisteröitynyt SRL:n ylläpitämälle listalle.
- Ratsastaessa kypärän käyttö on pakollista ja ratsastuskoulu ei vuokraa hevosia ilman valvontaa.

- Koululla on oltava käytössään koko ajan vähintään 5 hevosta tai ponia, jotka soveltuvat opetuskäyttöön.
- Koululla voi suorittaa opetus- ja hevostaitomerkkejä ja jos hyväksytty koulu järjestää leirejä, saa osallistujia olla enintään 1,5 kertainen määrä opetushevosiin nähden.
- Ratsastuskoulu noudattaa Kuluttajaviraston ohjeita Ratsastuspalveluiden turvallisuuden edistämiseksi (mm. ratsastusryhmän koko on enintään 9 ratsukkoa/ryhmä).

(Suomen ratsastajainliitto a. 2013.)

Harrastetalli toimii samalla lailla kuin ratsastuskoulukin, mutta yleensä pienemmässä mittakaavassa. Harrastetallien kriteerit ovat samat kuin ratsastuskoulussa alla olevin poikkeuksin

- Harrastetallien toiminnan ei tarvitse olla säännöllistä eikä tallilla tarvitse olla aidattua ja valaistua kenttää tai maneesia.
- Harrastetalli voi myös olla erikoistunut islanninhevostalliksi, jolloin toiminnassa käytetään islanninhevosia ja opetuksesta vastaa vähintään islanninhevosharrasteohjaaja.

(Suomen ratsastajainliitto a. 2013.)

2.2 Ravitallit

Suomessa järjestetään ravikilpailuja joka päivä lukuun ottamatta jouluaattoja ja joulupäivää. Perinteisesti raviurheiluksi miellettyjen kääryillä ajettavien lähtöjen lisäksi Suomessa ajetaan myös montéa eli raviratsastusta. (Suomen Hippos ry b.)

Ravikilpailulisenssin hankkineita ohjastajia ja valmentajia on Suomessa noin 7 500. Vuosittain raveissa ajaa 2 400 ohjastajaa ja hevosia kilpailuttaa yli 4 000 valmentajaa. Harrastajavalmentajia on 7 000. Kilpailevia ravihevosia Suomessa on noin 9 100. Ravi urheilussa ammattivalmentajia on noin 170 kpl. (Hippolis c. 2010.)

Raviurheilu on yksi Suomen suosituimmista urheilulajeista. Raviradoilla tapahtumia seuraa vuosittain noin 730 000 katsojaa. Ratojen ulkopuolisissa etäpelipisteissä katsojia on lähes 900 000. (Suomen Hippos ry b.)

Raveissa kilpaillaan monella tasolla. Ravivuoden huipputapahtumat ovat Kuninkuusravien lisäksi kansainväliset suuri kilpailut Finlandia-ajo, Kymi Grand Prix, St. Michel ja Prix d'Étain Royal. Muita merkittäviä raveja ovat erilaiset kasvattajakilpailut, joihin hevoset ilmoitetaan jo

varsana ja joihin maksetaan näistä ilmoittautumismaksuja. Ilmoittautumismaksut luovat pohjan näiden kasvattajakilpailuiksi kutsuttujen lähtöjen suurille palkinnoille. (Ravien luokitus) Suur-Hollola-Ajon ensimmäinen palkinto on 110 000 euroa ja Derbyn voittaja palkitaan 100 000 eurolla. Suurimpien tapahtumien lisäksi ympäri vuoden ajetaan suurkilpailuja, eli lähtöjä joiden ensimmäinen palkinto on vähintään 12 000 euroa. (Suomen Hippos ry c.)

Kilpailutoiminnan varsinaisen rungon muodostavat TotoTV-ravit, joita järjestetään läpi vuoden pääradalla Vermossa ja 20 maakuntaradalla ympäri Suomen. Kesällä lisämausteen kilpailutoimintaan tuovat kesäravit. Kesäraveissa on perinteisesti paljon yleisöä ja hyvä tunnelma, paikalle tullaan kannattamaan oman paikkakunnan urheilijoita sekä nauttimaan kesätapahtuman jäljittelemättömästä tunnelmasta. (Suomen Hippos ry c.)

Kaikkiin TotoTV-raveihin ja kesäraveihin on mahdollista pelata Toto-pelejä paikanpäällä, internetissä ja etäpelipisteissä. Seuraava kilpailutaso on paikallisravit. Niissä ei ole pelimahdollisuutta, mutta osallistujille maksetaan rahapalkintoja. Hevoset ovat usein aloittelevia, ja ohjastajatkin useammin harrastelijoita kuin ammattilaisia. Kilpailijat saapuvat paikalle yleensä lähialueelta. Paikallisraveja järjestetään jonkun verran myös talvisin, paikkana voi olla vaikkapa järven jäälle aurattu kavioura. Lisäksi järjestetään poniraveja ja erilaisia harjoitusraveja, joissa ei makseta rahapalkintoja, eivätkä ne kuulu virallisen kilpailujärjestelmän piiriin.

Raveissa ajettavien lähtöjen määrä vaihtelee ravien luonteen mukaisesti. Arkisin aloitetaan yleensä klo 18, viikonloppuisin alkamisajat vaihtelevat klo 12 ja 18 välillä. Lisäksi ajetaan lounasraveja, jotka järjestetään arkipäivisin klo 12 alkaen. Yleensä 10 lähdön ravit kestävät 2,5 - 3 tuntia. Raveissa on hyvin aikaa vaikkapa ruokailla lähtöjen välissä tai vierailla tallialueella.

(Suomen Hippos ry c.)

Ravitallilla hevosen tallipaikka sisältää hoidon lisäksi yleensä myös valmennuksen. Ravihevosen valmennus alkaa yleisesti jo varsojen kääntyessä 1 -vuotiaiksi ja kilpailuikäisiä ne ovat 3 – 5 vuoden iässä. Ravihevosten omistajuus on muuttunut vuosien varrella enemmän kimppaomistuksiin. Kimppaomistukset ovat ravipuolella paljon yleisempiä kuin ratsuhevosten. Ravihevosella voi olla jopa satoja omistajia, tällöin puhutaan hevosen osuuksista. Yleisesti kimpassa on 2 – 10 omistajaa. Kimpan yhteisomistajuudesta kannattaa aina tehdä tarkat kirjalliset sopimukset. Ravikilpailuissa voitto- ja palkintosija rahat jakautuvat omistajien ja kasvattajien kesken.

2.3 Hevosmatkailu

Hevosmatkailussa käytetään hevosia osana matkailutuotetta, eli hevonen on olennainen osa matkailuaktiviteettia sekä matkailuelämyksen tuottamista. Ohjelmapalvelu tuotetaan luonnossa ja / tai rakennetussa ympäristössä ympäristövastuullisesti. (Matkailun edistämiskeskus.) Suomessa toimii kaikkiaan lähes 200 hevosmatkailuun liittyvää yritystä. Yritykset ovat melko pieniä. Vuonna 2009 toteutetun kansallisen hevosmatkailututkimuksen mukaan yrityksistä 32 % työllistää vakituisesti vain yhden hengen, 60 % työllistää 2-4 henkeä ja 8 % vastanneista työllistää 5-10 henkeä. (Hippolis c. 2010.) Yleisin tuote on 1-3 tunnin maastoretki. Suosittu ja yleisesti tarjottu tuote on myös puolipäiväretki (4-6h). Useat yrittäjät tarjoavat myös kokopäiväretkiä (7-12h), ei yöpymistä. (Martin-Päivä Minna.)

Hevosmatkailutuotteita ovat mm. vaellusratsastus, maastoratsastus, reki- ja kärryajelu, valjakkoajelu, työhevosnäytökset, talutusratsastus, hevosnäyttelyt, hevosmatkailuaktiviteetit (esimerkiksi juontaminen ja maasta käsittely), ratsastusvalmennuslomat ja -kurssit ja hiihtoratsastus sekä ravit, muut kilpailut ja tapahtumat (Matkailun edistämiskeskus).

Vaellusratsastus on oiva tapa rentoutua. Se tarjoaa elämyksiä luonnossa yhdessä hevosen kanssa, kiireetöntä vaeltamista, samanhenkisten ihmisten tapaamista sekä monenlaisiin alueisiin ja niiden luontoon ja nähtävyyksiin tutustumista. (Suomen ratsastajainliitto c.)

Vaellusratsastus terminä tarkoittaa hevosen kanssa liikkumista maastossa. Vaellusratsastus on ohjattua ammattimaista toimintaa asianmukaisin varustein, turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja se on mahdollista järjestää eritasoisille ratsastajille. Vaellusratsastuksessa käytetään pääasiassa rauhallisia ja kestäviä hevosrotuja kuten islanninhevosia ja suomenhevosia. Maastoratsastusretki on osa vaellusratsastustuotetta ja sen kesto on lyhyempi eikä retkellä yövytä. (Matkailun edistämiskeskus.)

Suomen luonto, sen hiljaisuus, puhtaus, tila, kasvit, eläimet, eri vuodenaajat ja maaston sopivuus luovat hyvän pohjan edelleen kehittää toimialaa. Hevosmatkailu on ympärivuotista toimintaa ja Suomen talvi tarjoaa jotakin ainutlaatuista. Ilmastomuutos ja lumen väheneminen luovat hevosmatkailulle mahdollisuuden. (Matkailun edistämiskeskus.)

2.4 Ratsastusterapia ja sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Jo pitkään on tiedetty, että eläimestä voi olla suuri apu monenlaisissa terapiatilanteissa. Nelijalkaiset ystävät ovat helposti lähestyttäviä ja rentouttavia, ja parhaimmillaan ne peilaavat ihmisen syvimpiä tunteita paremmin kuin toinen kaksijalkainen koskaan voisi tehdä. (Holappa 2014.)

Ratsastusterapia on ratsastusterapeutin ja hevosen yhdessä toteuttamaa kokonaisvaltaista kuntoutusta ja se nivoutuu asiakkaan kokonaiskuntoutukseen. Vuonna 2009 Kelan tukea vaikeavammaisten lääkinnälliseen ratsastusterapiaan sai 1 229 henkilöä. Kelan korvaamat kustannukset olivat 2009 reilu 1,6 M €. Vuodesta 2002 on tuen saajien määrä kasvanut 45 %:lla. Ratsastusterapeuttikoulutusta järjestää Ypäjän Hevosopisto yhdessä Suomen Ratsastusterapeutit ry:n kanssa. Koulutettuja ratsastusterapeuteja on Suomessa noin 130. (Hippolis c. 2010.)

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta voidaankin määritellä sosiaalisen kasvun ja hyvinvoinnin tukemiseksi hevosen kanssa tapahtuvassa yhteisöllisessä toiminnassa (Sosiaalipedagoginen hevostoiminta). Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ennaltaehkäisevä ja korjaava sosiaalisen kuntoutuksen menetelmä syrjäytymisen ehkäisemisessä. Kuopion yliopiston v. 2002 käynnistämä koulutus toteutetaan yhdessä Ypäjän Hevosopiston ja Turun yliopiston kanssa. Sosiaalipedagogista hevostoiminnan täydennyskoulutusta on järjestetty kahdeksan kurssiryhmää. Valmistuneita sosiaalipedagogisen hevostoiminnan täydennyskoulutuksen käyneitä on noin 150. Koska sosiaalipedagoginen ajattelu saattaa olla tallilla toiminnan tausta-ajatuksena ilman, että sitä myydään tuotteena, on vaikeaa arvioida, kuinka monella tallilla toimintaa toteutetaan. (Hippolis c. 2010.)

2.5 Hevostalouden muut yrittäjät

Hevosten hyvinvointiin kiinnitetään nykypäivänä yhä enemmän ja enemmän huomiota, ja näin ollen myös hevosala työllistää yhä enemmän alansa osaajia.

Jokainen hevosen omistaja huollattaa hevosen kaviot kengittäjällä/kengityssepällä ja useimmat myös laitattavat hevoselle kengät. Hevosen kavioiden hoitoväli on hevoskohtainen, mutta yleisesti se on 4 – 8 viikkoa.

Kengitysseppä on hevosten kavionhoidon ja kengittämisen ammattilainen. Kengitysseppä on osattava käsitellä kaikenlaisia hevosia erilaisissa kengitystilanteissa. Kengitysseppä arvioi ensin hevosen jalka-asentoja ja liikkeitä sekä valitsee hevoselle sopivan materiaalin ja kenkätyypin. Kengitettäessä on tunnettava hevosen jalan anatomia ja fysiologia, erilaiset jalka-asennot, liikeradat, kaviomuodot ja kaviosairaudet.

(Ammattinetti, kengitysseppä.)

Hevoshierojan palveluita käyttävät yleisesti kilpahevosten omistajat ja valmentavat. Hevosen lihashuolto on yhtä tärkeää kuin kilpaurheilua harrastavan ihmisenkin. Hevoshierojaksi voi opiskella mm. Ypäjän hevosopistolla moni muotokoulutuksena.

Hieronnan hyödyt ja käyttökohteet

- Vammojen ennaltaehkäisy
- Palauttava ja valmistava hoito kilpailuissa ja valmennuksessa
- Lihavammojen jälkihoito (revähdykset ja arpikudos)
- Lihas- ja kalvokireyksien poistaminen
- Lihaskunnon ylläpito
- Hevosen henkinen rentoutuminen

(Tullinen Kari, hevoshieronta.)

Suomen ratsastajainliitto kouluttaa lajivalmentajia, joilla on tiettyyn lajiin keskittynyt osaaminen valmennukseen. Suomen Ratsastajainliitto ja sen alueet kouluttavat jäsenistöään ja muita lajista kiinnostuneita

- valmentajiksi,
- toimihenkilöiksi kilpailu- ym. tehtäviin,
- ratsastuksen harrastus- ja nuorisotoimintaan,
- erityisliikunnan ohjaukseen ja
- järjestötoimintaan.

(Suomen ratsastajainliitto, b.)

Valmentajat ovat yleensä keskittyneitä vain tiettyyn lajiin esimerkiksi kouluratsastus, lännenratsastus, ja he kiertävät valmentamassa ympäri Suomen eri talleilla.

SRL vastaa koulutuksen toteutuksesta tasoilla 1 - 3 itse ja / tai yhdessä alueiden ja hevosalan ja urheiluoppilaitosten kanssa. SRL ohjaa tasolle 4 hakeutuvia valmentajia Urheiluopistojen

ammattivalmentajakoulutukseen. SRL ohjaa tasolle 5 hakeutuvia valmentajia Jyväskylän Yliopiston koulutukseen.

- Valmennuksen peruskurssi
- I-Taso Ratsastusvalmentaja
- II-Taso Lajivalmentaja
- III-Taso Huippuvalmentaja, ammattivalmentajatutkinto (kaksoistutkinto)
- IV-Taso Ammattivalmentajan erikoisammattitutkinto (tutkinto)
- V-Taso Akateeminen tutkinto

(Suomen ratsastajainliitto, b.)

3 LAINSÄÄDÄNTÖ

Tallinpitäjältä vaaditaan monenlaista osaamista ja eri lainsäädännön noudattamista; eläinsuojelulaista ympäristöasioihin ja kaikkea siltä väliltä (Hippolis a).

Hevostallin pitämiseen tarvitaan tilaa, tallin rakentamisessa tulee ottaa huomioon talliin, lantalaan ja hevosten ulkoilualueisiin tarvittava tila, sekä hevosten liikuttamiseen tarvittavat tilat ja paikat. Rakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon niin rakennusluvan haku tai käytötarkoituksen muutos aikaisempaan, tarvitaanko ympäristölupaa ja miten esimerkiksi jätevesien käsittelyratkaisut tehdään.

Hevosten ja tallin pitoa määräävät Suomessa monenlaiset lait, asetukset, määräykset ja säädökset/säännöt (Hippolis a). 1.1.2014 on astunut voimaan uusi Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta, tällöin kaikkien hevostallien tulee täyttää siinä vaadittavat kriteerit. Tässä asetuksessa säädetään eläinsuojeluvaatimuksista, joita on noudatettava hevosten pidossa muualla kuin eläintarhassa tai sirkuksessa. Mitä tässä asetuksessa säädetään hevostenpidosta, koskee myös ponien, aasien ja muiden vastaavien karioeläinten pitoa. (Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 10.6.2010/588.)

Lisäksi muun muassa seuraavat lait määräävät eläintenpitoa ja tallirakennuksia:

Eläinsuojelulain ensimmäisessä luvussa ja ensimmäisessä pykälässä sanotaan: Tämän lain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lain tarkoituksena on myös edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua (Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247 1 luvun 1 §).

Näiden lauseiden pohjalta ihmisen tulisi luoda hevoselle hyvä paikka elää, kasvaa ja kehittyä. Eläinsuojelulaissa sanotaan myös että, eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty. Lisäksi eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. (Eläinsuojelulaki 2 luvun 3 §.)

Laki eläinten lääkitsemisestä, lain tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää eläinten lääkitsemisestä ihmisille, eläimille ja ympäristölle aiheutuvia haittoja. Lakia sovelletaan lääkkeiden ja muiden eläinten käsittelyssä käytettävien aineiden sekä eläinten lääkitsemisessä käytettävien välineiden

käyttöön eläimille. Lisäksi lakia sovelletaan näiden aineiden ja välineiden valvontaan. (Laki eläinten lääkitsemisestä 27.6.1997/617 1 luku 1 ja 2 §.)

Talliyrittäjää ohjaa myös Ympäristösuojelulaki

Lain tavoitteena on:

- 1) ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia vahinkoja;
- 2) turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö;
- 3) ehkäistä jätteiden syntyä ja haitallisia vaikutuksia;
- 4) tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena;
- 5) parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon;
- 6) edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä; sekä
- 7) torjua ilmastonmuutosta ja tukea muuten kestäväää kehitystä.

Tätä lakia sovelletaan toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista siten kuin jäljempänä säädetään. Lisäksi tätä lakia sovelletaan toimintaan, jossa syntyy jätettä, sekä jätteen käsittelyyn. (Ympäristösuojelulaki 4.2.2000/86.)

Hevostalouslakia sovelletaan hevoseläinten (jäljempänä hevosten) jalostus- ja kilpailutoimintaan sekä hevosten ja näiden alkioden ja sukusolujen käsittelyyn, kauppaan, maahantuontiin ja vientiin (Hevostalouslaki 1 luku 1 §). Hevostalouslaki määrittelee hevosen polveutumista ja jalostusta, keinollista lisääntymistä, kilpailuita ja hevoskauppaa.

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Tämän lain säännösten estämättä sovelletaan kuitenkin:

- 1) eläintautilakia ([55/80](#));
- 2) eläinsuojelulakia ([91/71](#)); ja
- 3) arpajaislain ([491/65](#)) säännöksiä varojen hankkimisesta hevoskasvatuksen edistämiseen ja hevosurheilun tukemiseen.

EläinsuojeluL [91/1971](#) on kumottu EläinsuojeluL:lla [247/1996](#).

(Hevostalouslaki 1 luku 2 §.)

3.1 Yrittäminen ja luvat

Eläinsuojelulain toisen luvun 21, 23 ja 24 §:n mukaan ammattimaisesta seura- ja harrastuseläinten pidosta sekä luonnonvaraisten nisäkkäiden ja lintujen tuotantotarhauksesta ja riistanhoidollisesta tarhauksesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastoon (Eläinsuojelulaki 247/1996 2 luku 21, 23 ja 24 §).

Eläinsuojeluasetuksen (396/1996) 8 luvun 26 § määrittelee seuraavasti ne toiminnot, jotka ovat ammattimaista tai muutoin laajamittaista seura- ja harrastuseläinten pitoa ja siten ilmoituksenvaraista toimintaa:

- ravi- tai ratsuhevosten tai muiden vastaavien seura- tai harrastuseläiminä pidettävien eläinten kasvattaminen, vuokraaminen, ottaminen säilytettäväksi tai hoidettaviksi, valmennettaviksi tai koulutettaviksi tai opetuksen antaminen mainittujen eläinten käytössä ja käsittelyssä, jos täysikasvuisia eläimiä on yhteensä vähintään kuusi

(Eläinsuojeluasetus 396/1996 8 luku 26 §.)

Ilmoituksenvaraista toimintaa harjoittavan on tehtävä toiminnasta kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle viimeistään 30 vuorokautta ennen uuden toiminnan aloittamista ja viimeistään 14 vuorokautta ennen toiminnan lopettamista tai toiminnan oleellisesti muuttuessa. Toiminnan oleellinen muutos tarkoittaa esimerkiksi uusien eläinlajien tarhattavaksi ottamista tai tarhattavan eläinkannan huomattavaa lisäämistä. Ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta seura- ja harrastuseläinten pidosta tehdään ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa harjoitetaan. Tuotantotarhauksesta ja riistanhoidollisesta tarhauksesta tehdään ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella tarha sijaitsee. (Lahdenperä, Mikkonen. 2010.)

Ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- toiminnanharjoittajan nimi, osoite ja kotipaikka
- jos toiminnanharjoittaja on yhtiö, osuuskunta tai muu yhteisö taikka säätiö, jäljennös yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä sekä rekisteriote
- toiminnassa mahdollisesti käytettävä toiminimi
- selvitys eläinten hoidosta vastaavan henkilön koulutuksesta ja muusta toiminnassa tarvittavasta kokemuksesta

- missä ja minkälaista toimintaa aiotaan harjoittaa sekä milloin toiminta on tarkoitus aloittaa
- tiedot eläinlajeista ja eläinmääristä, joita toiminta koskee tai tulee koskemaan
- selvitys toiminnassa käytettävistä tiloista ja käytettävistä tai käytettäväksi aiotuista laitteista
- selvitys siitä, miten eläinten hoito on tarkoitus järjestää.

Toiminnanharjoittaja on velvollinen pitämään ajan tasalla olevaa luetteloa toiminnan kohteena olevista eläinlajeista ja eläimistä. Luettelo on vaadittaessa esitettävä valvontaviranomaisille ja eläinsuojeluvalvojalle. (Lahdenperä, Mikkonen. 2010.)

3.2 Talli ja hevosen elinolosuhteet

Tallin rakentaminen tai jo vanhan rakennuksen muuttaminen talliksi vaatii kunnalta luvan. Ja mikäli tallin rakennukseen tai parannukseen saadaan tukea, on rakentaessa myös huomioitava maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista hevostalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista. Hevonen tarvitsee kokonsa mukaisen karsinan tai pihattopaikan, riittävän suuren ulkoilutarhan ja tarvittavan tilat hevosen päivittäisen liikunnan saantiin eli maastot ja ratsastuskenttä. Rakennushanke sisältää toteutustavasta riippumatta seuraavat vaiheet:

- päätös rakennushankkeesta
- omistusmuodon päättäminen
- rahoituksen järjestäminen
- rakennuspaikan haku ja valinta
- kaavatilanteen selvittäminen
- rakennusmaan osto tai vuokraus
- tontin pohjatutkimus
- tilaohjelman teko
- pääsuunnittelijan valitseminen
- luonnosten laatiminen
- rakennuslupapiirustusten laatiminen
- rakennusluvan hakeminen

- naapureiden kuuleminen
- työ- ja rakennuspiirustusten ja erikoispiirustusten (LVI-sähkö) laatiminen
- toteutustavasta päättäminen
- urakkatarjouspyyntöjen lähettäminen
- rakentajan valinta tarjousten perusteella
- rakentaminen
- lopputarkastus ja käyttöönotto
- vuositarkastus

(Louhelainen, S. & Thuneberg, T. (toim.). 2010.)

3.2.1 Talli

Eläinsuojelulain mukaan eläimen pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen sekä muutoinkin tarkoituksenmukainen ottaen huomioon kunkin eläinlajin tarpeet. Eläimen pitäminen tarpeetonta kärsimystä tuottavalla tavalla on kielletty. (Eläinsuojelulaki 2 luvun 4 §.)

Edellä mainitusta lain pykälästä on annettu tarkempia säännöksiä Valtioneuvoston asetuksessa hevosten suojelusta, johon palataan myöhemmin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista hevostalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista kertoo hevostallista näin:

Hevostalousrakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa on noudatettava Suomen rakentamismääräyskokoelman määräyksiä ja ohjeita, eläinsuojelulainsäädännön hevosten pidolle asettamia eläinsuojeluvaatimuksia, maatalouden ja maaseutuelinkeinojen tukilainsäädännön ehtoja sekä ympäristöhallinnon ympäristönsuojeluvaatimuksia seuraavin täydennyksin. Peruskorjauksissa ja pienehköissä laajennuksissa tästä asetuksesta voidaan sallia vähäisiä poikkeuksia, ellei eläinsuojelu-, työsuojelu- tai muista säädöksistä muuta johdu. Tässä asetuksessa annetuissa eläintilojen kuten erilaisten karsinoiden, pilttuiden ja pihattojen mitoituksen vähimmäismitoissa ja -pinta-aloissa sallitaan levy- tai ritiläseinämärakennepaksuuden pienentävän mitoitusvaatimusta enintään 50 millimetrillä. (Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista hevostalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista 2 §.)

Uuden 1.1.2014 voimaan tulleen valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta mukaan tallin sisäkorkeuden tulee olla hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5 tai vähintään 2,2 metriä korkea (Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 3 §).

Tallissa tulee olla riittävän kokoiset ja turvalliset karsinat hevosille.

Taulukko 1. Yksittäiskarsinan mitoitusvaatimukset. Hevosen yksittäiskarsinan pinta-alan on oltava vähintään seuraava:

Hevosen säkäkorkeus, [m] Tamman säkäkorkeus varsomiskarsinassa, [m]	Karsinan pohjapinta-ala[m ²]	Lyhyin karsinaseinämän pituus ²⁾ [m]	Varsomis-karsinan pohjapinta-ala ¹⁾ [m ²]	Lyhyin varsomiskarsinan-seinämän pituus ²⁾ [m]
< 1,07	4,0	1,60	4,5	1,9
1,08 - 1,30	5,0	1,90	6,5	2,3
1,31 - 1,40	6,0	2,10	7,5	2,5
1,41 - 1,48	7,0	2,20	8,5	2,6
1,49 - 1,60	8,0	2,35	10,0	2,8
1,61 - 1,70	9,0	2,50	11,0	3,0
> 1,71	10,0	3,00	13,0	3,2

¹⁾ Tamma ja varsa voidaan pitää yhdessä tässä karsinatilassa. Karsinan vähimmäiskorkeuden on oltava hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5, mutta kuitenkin aina vähintään 2,20 m.

²⁾mitoissa karsinaseinämien paksuudesta johtuen sallittava toleranssi ± 5 cm

Edellä olevan taulukon tilavaatimuksia ei sovelleta silloin, kun kyseessä on hevosen tilapäinen ja lyhytaikainen säilyttäminen kilpailu-, näyttely- tai muun vastaavan matkan aikana.

(Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista hevostaloustalusteknisten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista, liite 1.)

Keskimääräisesti hevosen säkäkorkeus on 150 cm – 170 cm, eli 170 cm korkealla hevosella karsinan koko tulisi olla 9 m² ja tallin korkeus 2,55 m. Minimi korkeus, 2,2 m, ei siis tässä tapauksessa riittäisi. 170 cm korkealla hevosella varsomiskarsinan koko tulisi olla 11 m².

Hevosten pitoon tarkoitettujen eläinsuojien materiaalit tulee olla helposti puhdistettavissa ja tarvittaessa desinfioitavissa. Hevosten karsina tai pilttuu on sijoitettava tallissa niin että sillä on näköyhteys tallissa tapahtuvaan toimintaan ja muihin hevosiin sekä mahdollisuus sosiaalisen kanssakäymiseen. (Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 2 §.)

Eläinsuojan käytävien on oltava sellaisia, että eläin pääsee esteettä liikkumaan ja että eläimen liukastumisen tai muun vahingoittumisen vaara on mahdollisimman vähäinen. Kahden karsinarivin välisen käytävän leveyden olisi hyvä olla vähintään 2,5 metriä sekä yhden karsinarivin ja seinän välisen käytävän leveyden vähintään 2,0 metriä. Eläinsuojassa olevan kulkureitin pituus lähimpään uloskäyntioveen saa paloturvallisuuden takia olla enintään 30 metriä. Yli kymmenen hevosen hevosallissa on oltava vähintään kaksi vaihtoehtoista ovea, joista hevoset voidaan viedä ulos. Tällaisen poistumisoven oviaukon on oltava vähintään 1,5 metriä leveä ja vähintään 2,2 metriä korkea. Karsinan oviaukon leveyden tulisi olla vähintään 1,1 metriä, ja korkeuden vähintään 2,2 metriä. (Louhelainen S. & Thuneberg T 2010, 37.)

3.2.2 Ulkoilualueet

Eläinsuojelulaki kertoo ensimmäisen luvun kolmannessa pykälässä seuraavasti: Tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty. Lisäksi eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. (Eläinsuojelulaki 1 luku 3 §.)

Valtioneuvoston asetuksessa taas määritellään hevosten ulkoilualueista seuraavasti: Hevosille tulee olla riittävän tilavat ja turvalliset ulkoilupaidat. Tässä puhutaan hevosen tarhoista ja laitumista. Talvisin hevoset ovat yleensä pienemmissä tarhoissa ja kesäisin ne pääsevät isommalle laidun alueelle. Hevosella tai hevosilla tulee olla riittävästi tilaa niiden normaaliin lajikäyttäytymiseen. Varsinkin kun useampi hevonen on samassa tarhassa, tulee niiden pystyä liikkumaan ja väistämään tarvittaessa toista hevosta. Tarhojen ja laitumien materiaalien on oltava hevosille turvallisia, eikä niissä saa käyttää piikkilankaa. (Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 6 § ja 7 §.)

Tarha-alueen minikoosta ei ole sääntöä, mutta suositeltavaa on, että tarha olisi pienellekin ryhmälle vähintään 1000 m² (20 x 50 m). Yhteistarhassa hevosta kohden tilaa täytyy olla vähintään 200 – 250 m². Sitä parempi, mitä enemmän tilaa tarhassa on. Suorakaiteen muotoinen tarha houkuttelee hevosta liikkumaan. (Louhelainen S. ym. 2010, 23.)

Myös hevosten ulkoilutusalueet eli ratsastuskenttä, maastorata tai ravirata on oltava hevosille sopiva. Rakennuskenttiä ja maneesinpohjia rakennetaan useilla eri tavoilla. Toimivia pinta- ja pohjamateriaaleja on monia. Päädyttiin sitten millaisiin materiaaliratkaisuihin hyvänsä, on tärkeää ottaa huomioon ratsun jalkojen terveys ja ratsastajan turvallisuus. Materiaalin ja ratsastuspinnan pitää olla samanlaista koko ratsastusalalla. Ratsastuspohja ei saa yllättää. (Louhelainen S. ym. 2010, 26.)

Eri ratsastuslajeilla on erilaisia vaatimuksia ja hienosäätöjä:

- esteratsastukseen tarvitaan pitävää pohjaa
- kouluratsastuksessa käy hieman pehmeämpi pohja
- islanninhevoset ja ravihevoset tarvitsevat kovemman pohjan
- lännenratsastuksen reining vaatii rullaavan pinnan kovemman pohjan päällä liukupysähdystä tehtäessä, jne.

(Louhelainen S. ym. 2010, 29).

3.2.3 Talliympäristö

Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta mukaan: Hevosen ulkotarhan ja laitumen sekä eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava hevoselle turvalliset (Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 6 §).

Yli 60 hevosen tai ponin talli tarvitsee ympäristöluvan, myös pienemmät tallit mikäli niistä saattaa aiheutua kohtuutonta haittaa naapureille. Naapureiden suhtautumisesta hevosiin on hyvä ottaa selvää etukäteen, sillä naapureilla on mahdollisuus valittaa rakennusluvasta. Vaikka valitus ei menisikään läpi, valituksen käsittely todennäköisesti viivyttää rakentamisen aloittamista merkittävästi. Hyvät suhteet naapureihin ovat edellytys hevosyrityksen ja tallin toiminnalle. Vielä rakennusten valmistuttua ja toiminnan alettua hevosiin negatiivisesti suhtautuva

naapuri voi tehdä eri viranomaisille tekemillään valituksilla tallinpitäjän elämästä hankalaa. Rakennushanke kannattaa esitellä naapureille jo suunnittelun alkuvaiheessa. (Louhelainen S. ym. 2010, 7.)

Suurin ympäristölle haitallisin tekijä on hevosen lanta. ”Kaikkia hevostalleja koskee valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta eli nitraattiasetus (931/2000)”. (Hollmén, Maarit, 2010, 9.)

Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta mukaan lannan varastointi paikka on oltava tiivispohjainen ja mitoitettu niin että siihen mahtuu vuoden ajan kaikkien tallin hevosten lanta, pois lukien samana laidunkautena hevosten laidunnuksen yhteydessä laitumelle jäänyt lanta. Varastointipaikka tulee olla sellainen että lantaa ei pääse valumaan ympäristöön, eikä pinta- ja pohjavesiin. (Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta 4 §.)

4 MARKKINA-/KILPAILIJA-ANALYYSI

Termillä ”markkinat” tarkoitetaan yrityksen kaikkia mahdollisia eli potentiaalisia asiakkaita, joilla on samanlaiset tarpeet, ja jotka ovat halukkaita ja kykeneviä tyydyttämään nämä tarpeet vaihdannan avulla (Raatikainen, 2004, 21).

Tehokas markkina-analyysi on yhteenveto yrityksen tai yhteisön keskeisimmistä markkinatiedoista. Markkinatietoon kuuluu organisaation toimintaympäristö, markkinat, asiakkaat, omien ja kilpailijoiden tuotteet ja palvelut sekä niiden asema. (Lotti, 2001, 11.)

Markkina-analyysin perustana on, että siitä saatava tieto olisi yritykselle hyödyllistä. Markkina-analyysiin tarvitaan tietoa. Tietoa tarvitaan yrityksen markkinoista, toimintaympäristöstä, asiakkaista, muista sidosryhmistä ja tuotteista. Nämä tiedot mahdollisuuksien mukaan yhdistetään yrityksen taloudellisiin tunnuslukuihin. (Lotti, 2001, 27.)

Kilpailutilanteen seurannassa markkinointitutkimus on tavallisin työväline. Sillä seurataan oman tuotteen asemaa markkinoilla ja omien ja kilpailijoiden vaikutuksia. Markkinointitutkimus on hyvin käytännönläheistä ja soveltavaa tutkimusta. Tutkimus on enemmän konkreettisen tiedon hankintaa kuin pitkälle analysoitua syvällistä tutkimusta. (Lotti, 1998, 11 - 12.)

Markkina-analyysi perustuu useaan jatkuvaan tai toistettavaan mittausprosessiin (Lotti, 2001, 105). Prosessiin liittyy kokonaismarkkinoiden ja markkinaosuuksien selvitys, asiakassuhteiden ja asiakastyytyväisyyden mittaaminen, henkilöstölle tehtävät työtyytyväisyysmittaukset. Oma ja kilpailijoiden brandi on syytä myös selvittää. Tietojen hankinnan lopuksi ne yhdistetään taloudellisiin tunnuslukuihin. (Lotti, 2001, 105.)

Markkina-analyysin tai markkinatutkimuksen mittausprosessin alkuvaihe on tavoitteiden määrittely, eli mitä tietoa, mitä varten ja ketä varten. Onko tiedon tarve jatkuva vai kertaluontoinen? Mitä tietoja on jo saatavilla, kuinka tutkimus toteutetaan, kuinka tieto käsitellään ja esitellään? (Lotti, 2001, 106 - 107.)

Tutkimusotteen valinta perustuu kahteen yksinkertaiseen periaatteeseen: onko tarkoitus tuottaa tietoa kertaluontoisesti, toistuvasti vai jatkuvasti? Ja toinen periaate on tarvittavan tiedon tarkkuus: Tutkimusote on kartoittava, kuvaileva tai selittävä. Kun mittaus tehdään vain kerran, sen suunnittelussa ei tarvitse ottaa huomioon vertailukelpoisuutta ajallisesti tai alueellisesti.

Kartoittava tutkimus on vapaamuotoinen, se pohjautuu jo olemassa oleviin tietoihin. Tästä käytetään myös yleisemmin nimitystä kirjoituspöytä tutkimus. Tämä voi olla myös esitutkimus jota ei ole tarkoitukseen toistaa. (Lotti, 2001, 107 – 108.)

Yrityksen toimintaympäristö voidaan jakaa yritystasoon, markkinatasoon ja yhteiskunnalliseen tasoon (Raatikainen, 2004, 10). Työssä keskitytään markkinatasoon sekä yhteiskunnalliseen tasoon.

Markkinatason muodostavat asiakkaat, kilpailijat, markkina-alue, toimiala, ostokäyttäytyminen, innovaatiot ja suhdanteet. Yhteiskunnalliseen tasoon kuuluvat muun muassa poliittiset toimet, lainsäädäntö, verkostoituminen, tapakulttuuri ja kansainvälisyys. (Raatikainen, 2004, 10.) Edellä mainituista keskityn erityisesti kilpailijoihin, markkina-alueeseen ja lainsäädäntöön.

Kilpailija-analyysin tavoitteena oli kerätä tietoja alueen hevostalouden yrityksistä sen palveluista, alueellisesta sijoittumisesta ja tallin ja toimintaympäristön tiloista. Opinnäytetyössä on käytetty teoriapohjaista, kertaluontoista ja kartoittavaa tutkimusta. Olen kerännyt työn aineiston useista eri Internetissä julkaistuista oppaista ja aiheeseen liittyvien tahojen Internet sivuilta. Tutkimuksessa on käytetty tutkimusmenetelmänä kirjoituspöytä tutkimusta, eli tutkimuksessa on käytetty jo olemassa olevaa aineistoa. Aineistona on käytetty tutkittavien talliyritysten Internet-sivuja. Aineiston etsimiseen on käytetty Google-hakukonetta ja Hevostalli.net sivuston hakukonetta. Aineisto on rajattu koskemaan vain Sotkamon ja Kajaanin alueen hevostalleja.

4.1 Markkinat

Kajaanin ja Sotkamon alueella toimii tällä hetkellä kolme ratsastuskoulua, kaksi Kajaanissa ja yksi Sotkamossa. Sotkamossa ei toimi yhtään yksityis- /täysihoitotallia. Kajaanissa yksityis- ja täysihoitotalleja on useampia. Sotkamon ja Kajaanin lyhyen välimatkan takia, harrastajat eivät aina jakaudu talleille asuinpaikkakunnan mukaan, vaan kilpailua asiakkaista syntyy muun muassa asiakaspalvelun, tuotteen, ympäristön, hinnan ja henkilöstön mukaan.

Ratsastuskoulut

Alueen kolmessa ratsastuskoulussa tarjotaan ratsastustunteja omilla ja ratsastuskoulun hevosilla eritasoisille harrastajille. Jokaisella ratsastuskoululla on ratsastustuntien lajeina este- ja kouluratsastus sekä alkeisratsastus. Kaikki ratsastuskoulut tarjoavat vierailevien valmentajien valmennuksia. Jokaisella ratsastuskoululla on myös tarjolla täysihoitopaikkoja. Kaikilla ratsastuskouluilla on asiakkailleen käytössä ulkokenttä sekä maneesi, yhdellä ratsastuskoululla maneesia on kaksi. Ratsastuskouluissa tunneista vastaa ratsastuksen ohjaaja.

Vain yksi ratsastuskoulu ilmoittaa Internet sivuillaan olevansa Suomen ratsastajainliiton hyväksymä ratsastuskoulu ja tällä ilmoituksella ratsastuskoulu erottui heti joukosta.

Kaikki ratsastuskoulut ilmoittavat sivuillaan tuntikalenterin, johon on merkitty mihin aikaan ja minä päivänä järjestetään eri tasoryhmille opetusta. Kaikkien ratsastuskoulujen Internet sivuilta löytyi myös hinnasto, josta selvisi tuntien ja niin sanottujen kausikorttien hinnat. Hinnat ovat edullisemmat, mikäli kuulut ratsastuskoulun yhteistyöseuraan. Kaikkien ratsastuskoulujen sivuilla esiteltiin myös opetuskäytössä olevia hevosia ja poneja.

Kaikissa ratsastuskouluissa on myös mahdollisuus osallistua tunneille ja valmennuksiin omalla hevosella. Kaikilla ratsastuskouluilla on myös yhteistyöratsastusseura tiiviisti mukana tuke-
massa ja järjestämässä erilaista toimintaa jäsenilleen, esimerkiksi kilpailuja.

Täysihoitotalli

Kajaanista löytyi Suomen ratsastajainliiton tallihaun avulla vain ratsastuskoulut, ei yhtään täysihoitotallia. Hevostalli.net - sivuston tallihaulla löytyi alueelta kahdeksan tallia, joista kaksi olivat jo aiemmin mainitut ratsastuskoulut eli kuusi uutta tallia. Kaikille kuudelle tallille löytyi Internet sivut, joiden mukaan vain kolme talleista tarjosi pääasiassa täysihoitopalvelua. Lisäksi yksi talli tarjosi talli- ja pihattopaikkoja varsoille, kuitenkin yrityksen omat varsat olivat etusijalla. Lisäksi Google -haun avulla löysin vielä yhden tallin, jolla oli myös kotisivut ja se tarjosi täysihoitopaikkoja.

Kaikilla kolmella täysihoitoa tarjoavalla tallilla on käytössään ratsastuskenttä, mutta vain yhden tallin Internet - sivuilla kerrotaan hevosista vastuussa olevasta henkilöstä, hänen koulutuksesta ja taustoista. Sijaintinsa puolesta kaikki tallit sijaitsevat lähellä ratsastusmaneesia, mutta yhteenkään tallipaikkaan ei sisälly maneesin käyttöoikeus. Yhden tallin kuukausivuokraan sisältyi raviradan käyttö. Yhdellä tallilla oli myös pihattopaikkoja tarjolla. Yksikään talli ei ole

maininnut olevansa Suomen ratsastajainliiton hyväksymä yksityistalli. Asiakkaina talleilla on yksityiset hevosen omistajat.

4.2 Markkina- / Kilpailija-analyysi

Kaikilla yrityksillä on kilpailijoita. Vaikka olisi olemassa vain yksi lentoyhtiö, sen olisi kannettava huolta junista, linja-autoista, henkilöautoista, polkupyöristä ja jopa siitä, että jotkut miehummin kävelisivät kuin lentäisivät määränpäähensä. (Kotler, 2005, 57.)

Lyhyellä aikavälillä vaarallisimpia ovat eniten omaa yritystäsi muistuttavat kilpailijat. Asiakkaat eivät huomaa mitään eroa välillänne. He arpoivat mielessään tulevatko yrityksesi vai kilpailijan asiakkaaksi. Joten erilaistukaa ja erilaistukaa. (Kotler, 2005, 58.)

Kajaani alueena tarjoaa paljon enemmän vaihtoehtoja hevosharrastajille sekä hevosyrittäjille. Kajaanissa hevosalueet ovat ”keskittyneet” kahteen paikkaan. Alueella 1 on toinen ratsastuskoulu ja yksi yksityistalli, kun taas alueella 2 on ratsastuskoulu, ravirata ja useampi yksityis- ja ravitalli.

Alueen 2 yritysten kilpailuetuna voidaan siis pitää sijaintia. Yhdelle alueelle keskittyneiden ratsastuskoulun, raviradan ja useamman yksityis- ja ravitallin tarjonta harrastajalle sekä yrittäjälle on monipuolisempaa, ympäristön tuomien etujen myötä. Harrastajan näkökulmasta kaikki palvelut ovat siis lähellä toisiaan ja yrittäjät saavat laajemman ja monipuolisemman asiakaskunnan.

Ratsastuskoulujen vakiotuntihinnat oman tallin ratsastusseuran jäsenille olivat kaksikymmentäkaksi euroa ja kaksikymmentäneljä euroa ja Sotkamossa kaksikymmentäneljä euroa. Eli suurta eroa vakiotuntihinnoissa ei ole. Karsinoiden vuokrat Kajaanissa ovat 380 euroa ja 469 euroa ja Sotkamossa 470 euroa. Vuokrissa ero oli suurempi kuin vakiotuntihinnoissa. Kajaanin kalliimmassa ratsastuskoulussa oli tehty talliin suuri remontti ja tilat ovat siis aivan uusia. Kalliimmalla Kajaanissa sijaitsevalla ratsastuskoululla on myös ulkokenttä ja kaksi maneesia ja se on sijainniltaan keskeisemmällä paikalla, raviradan läheisyydessä. Sotkamossa ratsastuskoululla on maneesi ja ulkokenttä.

Kaikilla ratsastuskouluilla tarjotaan tunteja eri tasoryhmille aloittelijoista kokeneempiin kilpailijoihin. Kajaanissa toisella ratsastuskoululla tarjotaan myös hevosen ratsuttamispalveluita, joka monipuolistaa yrityksen tarjontaa.

Kajaanin yksityistallien vertailussa karsinapaikkojen hintaerot olivat 50 euron luokkaa. Eroja löytyi oikeastaan ainoastaan sijainnissa. Kaikki Kajaanin alueen yksityistallit ovat uudehkoja ja rakennettu 1.1.2014 voimaan tulleen valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

Sotkamossa ei ole yksityistallia. Sotkamossa toimii ainoastaan yksi ratsastuskoulu, jossa maneesi ja ulkokenttä. Ratsastuskoululla tarjotaan vuokratarsinapaikkoja ja ratsastustunteja sekä omilla että ratsastuskoulun hevosilla. Ratsastuskoulu ei tarjoa ratsutuspalveluita.

Kaikilla ratsastuskouluilla asiakaskunnassa on aloittelijoita, monen ikäisiä harrastajia, kilpauralle tähtääviä ja oman hevosensa omistavia harrastajia. Kaikki ratsastuskoulut pyrkivät pitämään tarjontansa monipuolisena, jotta jokaiselle asiakkaalle löytyisi sopiva palvelu.

4.3 Tutkimustulosten reliabiliteetti ja validiteetti

Reliabiliteetti kertoo toteutetun tutkimuksen toistettavuudesta, ei sattumanvaraisuudesta. Eli jos sama tutkimus tehtäisiin toiseen kertaan, ja jos tulos on sama, mittauksemme on ollut reli-aabeli. Jos mittaustulos olisi toisella kertaa poikkeava, mittauksemme olisi likimain satunnaista. (Uusitalo 1995, 84.)

Validiteetti kertoo tutkimuksen kykyä mitata sitä mitä on tarkoituskin mitata.

Validiteetti kertoo tutkimuksen onnistumisesta, eli siitä tutkittiinko tutkimuksen kannalta oikeita asioita. Validiteettia laskiessa tai arvioidessa mittaustulosta verrataan todelliseen tietoon mitattavasta ilmiöstä. Ongelmana on monesti, että mittauksista riippumaton todellinen tieto ei ole käytettävissä. (Uusitalo 1995, 84 – 85.)

Lotti (2001, 119) määrittelee validiteettia seuraavasti: Validiteetti on substanssiosaamista. Analyysin tekijä tuntee ja ymmärtää toimialaa, toimintaa ja tuotteita joita hän mittaa. Molempien, mittaamisen ja substanssin, hallinta on tutkijan ammattitaitoa. Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan edelleen paljolti teknisen toteutuksen kautta.

Tutkimuksen kertaluonteisuuden takia tutkimuksen reliabiliteetti eli toistettavuus ei olisi reli-aabeli. Tutkimus on tehty valitulla kohderyhmällä, jolle on asetettu määritelmä. Valitulla kohderyhmällä tulos on, ei sattumanvarainen. Tutkimuksen validiteetti oli onnistunut. Tutkimuksella saatiin tarvittavia tietoa rajatun alueen yrityksistä, niiden tuotteista ja palveluista.

5 POHDINTA

Opinnäytetyön idea lähti omasta pitkä-aikaisesta harrastuksesta ja intohimosta hevosiin, sekä halusta vielä joskus perustaa oma yritys hevosalalle. Maatalontyttönä, omilla käsillä tekeminen eläinten parissa ja halu vastata omasta toimistaan itse yrittäjä, on enemmän kuin verissä. Oma sukutila mahdollistaisi suuremmankin hevostoiminnan pitämisen ja halu opiskella hevosalan ammattilaiseksi ja moniosaajaksi vain kasvaa oman harrastuksen myötä.

Työn oli aluksi tarkoitus perustua omaan liiketoimintaan ja sen suunnitteluun, mutta vaihtui sitten aika alussa alueella toimivien hevosyritysten tutkimiseen. Työn tavoitteena oli selvittää alueella toimivien ratsastuskoulujen, täysihoitotallien ja yleisesti hevosalan yritysten ja -yrittäjien lainsäädäntöä ja palveluita. Halusin myös selvittää hevosalan yritysten tilanteen ja markkinat Kajaanin ja Sotkamon alueella. Työssäni olen käyttänyt kirjoituspöytä tutkimus- menetelmää. Eli olen tutkinut hevestalouteen ja hevosyrittäjyyteen liittyvää lainsäädäntöä Internetistä. Paikallisten hevosyrittäjien toimintaa, palveluita ja sijaintia, olen tutkinut heidän omilta Internet sivuiltaan sekä käyttänyt Googlen hakupalvelua selvittäessäni tallien määrää ja sijaintia Kajaanissa.

Teoria osuudessa kävin läpi hevestalouden- ja yrittäjyyden eri toimintamuotoja. Hevoset, hevestalous ja hevosyrittäjyys liikuttavat ja työllistävät monia ihmisiä Suomessa niin Sotkamossa kuin Kajaanissakin. Hevosmäärä kasvaa suomessa vuosi vuodelta, joka lisää myös harrastajien ja hevosalan ammattilaisten määrää vuosittain, näin myös Kajaanissa ja Sotkamossa. Hevos-harrastajat käyttävät paljon paikallisia palveluita, hevestarvikeliikkeitä, maatalouskauppoja, suoraan hevosalaan liittyviä yrittäjiä; kengittäjiä ja hevoshierojia.

Nykyään hevosalalle suuntaavia koulutuksiakin on paljon. Agrologi voi suuntautua hevosalalle, hevosenhoitaja koulutuksia löytyy monesta ammattikoulusta, vaellustallin vetäjälle on suunnattu oma ammatillinen koulutus. Ja monesti, jotta rakentamiseen saa avustuksia tai tukia, hevestallin pitäjältä vaaditaan jokin hevos- tai maatalousalan koulutus.

Suurimpina toimijoina ovat ratsastuskoulut ja yksityis- ja ravitallit. Ratsastuskoulut opettavat ja liikuttavat eri-ikäisiä harrastajia. Ratsastuskouluista saa parhaan alun hevosharrastajan uralle. Ratsastuskoulujen laatua valvoo Suomen ratsastajainliitto. Tällä alueella yksityistalleilla ei ole Suomen ratsastajainliiton hyväksyntää. Tämä tarkoittaa vain että talleilla ei ole säännöllistä valvontaa, työn laatuun se ei välttämättä vaikuta.

Suomen ratsastajainliitto kouluttaa mielellään erilaisiin erikoistumistutkintoihin kilpailijoita, valmentajia, harrastajia ja toimitsijoita. SRL kouluttaa myös kaikki kilpailuiden tuomarit ja toimihenkilöt eri tehtäviin. Suosituimmat hevosurheilulajit on raviurheilu ja ratsastus. Raviurheilussa katsojamäärätkin nousevat jo huikkeisiin lukemiin.

Itsellä kiinnostuksen kohteena työssä on nimenomaan ollut ratsastuskoulun ja / tai täysihoitotallin mahdollisuuksien tutkiminen. Oma hevostausta liittyy nimenomaan ratsastamiseen ja kilpailemiseen. Myös hevosten kouluttaminen ja ratsuttaminen on itselle mielekästä. Ratsastuskoulun perustaminen vaatii ammattiosaamisen ja erityiskoulutuksen lisäksi enemmän pääomaa kuin yksityistallin perustaminen. Ratsastuskoulun pitämiseen tarvitsee tilojen ja tallin lisäksi ratsastuskoulukäyttöön soveltuvat hevoset. Yksityistallin perustaminen vaatii ainoastaan tilat ja tallin. Toki ammattiosaaminen on myös yksityistallin pidossa oltava. Alueella olisi markkinoita molemmille yrityksille ja pieni muotoisen toiminnan aloittaminen vaikka heti ei olisi mahdotonta. Myös ratsutus- ja hevosen hyvinvointiin liittyviä palveluita ei alueella ole hirveästi. Hevoshierojan ammattiosaamiseen on olemassa monimuotokoulutuksia ja hevoshierojan työtä voisi tehdä yhdessä yksityistallin tai ratsastuskoulun kanssa. Ratsuttajaksikin voi opiskella ja ”työ tekijäänsä opettaa” sananlasku pätee tähän hyvin. Mitä enemmän on näyttöjä ja kokemusta, sitä enemmän töitä ja työtarjoja.

Hevostalouteen vaikuttaa suuri määrä lakeja ja asetuksia, yrittäjyyteen liittyvien lakien ja asetusten lisäksi. Hevostaloudessa ensimmäisenä tulee hevosen, yrittäjän työkaverin, hyvinvointi. Hevosen elinolosuhteisiin on panostettu yhä enemmän ja nyt siitä on olemassa valtioneuvoston asetus, joka on yrittäjälle erittäin selkeä ja helppolukuinen. Asetuksessa on kerrottu selkeästi taulukoin ja tarkoin mitoin tallin korkeus, karsinoiden mitat, valaistukset jne.

Monet yrittäjät ovat asetuksen myötä joutuneet tai paremminkin saaneet uusia rakennuksia uuden asetuksen mukaiseksi, mutta se on samalla parantanut hevosten elinolosuhteita ja nyt hevosilla on riittävän tilavat karsinat ja turvallinen talli. Samalla talliremontti on vaikuttanut varmasti myös asiakkaan näkökulmasta asiakastiloihin ja tallin viihtyvyyteen. Remontin myötä on varmasti myös parannettu yrittäjän ja työntekijöiden työturvallisuutta sekä työergonomiaa. Tallienkin päivittäisiin toimiin on tullut huomattavasti parantavia työkaluja sekä erilaisia koneita ja laitteita jotka helpottavat työntekoa. Suomen ratsastajainliitto ja Suomen Hippos sekä

muut yritykset ja hankkeet ovat tehneet erinomaisia oppaita hevosen ja ratsastajan hyvinvoinnista huolehtimiseen.

Työn myötä olen saanut paljon arvokasta tietoa talliin ja talliympäristöön vaikuttavista laeista ja säädöksistä. Olen löytänyt paljon tietoa tallin rakentamisesta/kunnostamisesta sekä turvallisen talliympäristön suunnittelusta ja rakentamisesta, rakennusmateriaalien käytöstä. Tallin rakennusprojekti vaatii kuitenkin paljon asiantuntemusta rakentamisesta, mutta myös hevosten elinolosuhteista ja niiden tarpeista. Ja kaikki kun saadaan vielä niin että yrittäjä ja/ tai työntekijät saavat tehdä töitä turvallisessa ja ergonomisessa työympäristössä.

Lisätietoja työhöni olisin vielä voinut ja halunnutkin etsiä rahoitukselliseen osioon. Mistä kaikkialta yrityksen perustamiseen saisi tukea ja miten rahoitusta saisi järjestettyä erilaisten hankkeiden ja maatalouden kehittämiskeskusten kautta? Paljonko pääomaa konkreettisesti tarvitaan hevostallin perustamiseen ja rakentamiseen? Montako hevosta tarvitsee yksityistalliin, että tallinpito on kannattavaa? Miten suuret investoinnit tarvitaan ratsastuskoulun aloittamiseen ja pitämiseen? Kuinka suuri asiakaskunta pitää olla ja montako tuntia päivässä on pidettävä, että yritystoiminta on kannattavaa? Rahoituksellinen osuus olisi tullut työssä erittäin suureksi osaksi, rahoitussuunnitelmasta ja kannattavuuslaskelmista voisi melkeinpä kirjoittaa koko oppinnäytetyön.

Empiirisessä osassa tutkin alueen tarjontaa ja markkinoita. Alueen talleista, varsinkin yksityistalleista ei ole tietoa muualla kuin Internetissä. Tallien Internet sivut ovat ainut tiedonlähde. Ja kaikilla talleilla ei ole edes Internet sivuja, mistä tietoa edes itse tallista löytyisi. Uuden asiakkaan ainut tiedonlähde voi monesti olla vain puskaradio ja Internetin eri keskustelupalstat. Keskustelupalstojen ja puskaradion tiedot alueesta ja tallista ovat jokaisen omia henkilökohtaisia mielipiteitä ja mielipiteiden uskominen on luonnollisesti lukijan vastuulla. Oma tai ystävän tallia monesti kehutaan ja kilpailijasta annetaan huonompi kuva kuin se välttämättä onkaan. Hevosurheilussa huonona puolena voidaankin yleisesti pitää sitä niin sanottua Kainuulaista kauteutta. Tapoja on hevosharrastuksessakin yhtä monta kuin on tekijääkin, ja monesti ajaudutaan ristiriitoihin tallissa hevosen kouluttamiseen, ratsastamiseen tai hoitamiseen liittyvissä asioissa. Siksikin olisi hyvä jos tallilla olisi omat sivut ja tilat ja hoitajat esitelty perusteellisesti että lukija ja mahdollinen uusi asiakas saisi parhaan kuvan paikasta ja työntekijöistä. Sekä uuden asiakkaan soittaminen itse yrittäjälle ja paikanpäällä käyminen antavat yleensä aina ihan eri kuvan paikasta ja ihmisistä.

Internet sivujen mukaan alueen ratsastuskoulut ja täysihoitotallit ovat kaikki samankaltaisia, tarjoavat samoja palveluita ja ovat kaikki sijainniltaan otollisilla paikoilla asiakkaan näkökulmasta. Kajaanissa tarjontaa on enemmän ja sitä myöten myös kilpailua, mutta Kajaanissakin alueellisesti toinen ratsastuskoulu on sijainniltaan paremmalla paikalla, useiden muiden hevosyritysten kanssa vierekkäin.

Sotkamossa ratsastuskouluja vain yksi ja on täten monopoli asemassa. Internet sivujen perusteella ratsastuskouluista yksi vaikuttaisi enemmän suuntautuvan tavoitteellisempaan harrastamiseen ja sitä kautta kilpailemiseen. Kun taas kaksi muuta ratsastuskoulua suuntaa enemmän harrastamiseen, aloittelijoista ihan aikuisikään saakka. Kaikista Internet sivuista jäi positiivinen kuva ja sivuilta löytyi tarvittavat tiedot, harrastamisen aloittamiseen ja jatkamiseen. Ratsastuskoulujen sivuilta ei löytynyt eroavaisuuksia sisällön suhteen, vaan kaikissa oli ilmoitettu asiat jotka ovat tarpeellisia asiakkaan näkökulmasta.

Kilpailija-analyysi omaa yritystoiminta ideaa ajatellen ja oman yrityksen perustamista varten on vahvistunut. Sotkamossa ei ole yksityistallia, johon saattaisi olla kysyntää alueella. Sotkamossa toimii ainoastaan yksi ratsastuskoulu, jossa maneesi ja ulkokenttä. Ratsastuskoululla tarjotaan tallipaikkoja ja ratsastustunteja sekä omalla että ratsastuskoulun hevosella. Ratsastuskoulu ei tarjoa ratsutus palveluita. Omaan yritystoimintaan ajatellen tilaa siis Sotkamossa olisi.

LÄHTEET

- Ammattinetti. kengitysseppä. viitattu 5.4.2014
http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/503_ammatti
- Eläinsuojeluasetus. viitattu 5.4.2014
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960396>
- Eläinsuojelulaki. viitattu 3.11.2013
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>
- Hevosalan yrittäjäys. Agronet. viitattu 5.4.2014
<https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/agronet/Yritys/Toimialatietoa/Hevosala>
- Hippolis a. Hevosien pitoa ja talleja koskeva lainsäädäntö. viitattu 2.4.2013 <http://www.hippolis.fi/?pageid=76>
- Hippolis b. Hevosala lukuina. viitattu 2.11.2013 <http://www.hippolis.fi/?pageid=33>
- Hippolis c. Hevosklusteri-hanke. Suomalaisen hevosalan katsaus 2010. Tallennettu 29.3.2014
- Hevostalouslaki. viitattu 5.4.2014
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930796>
- Holappa, L. 2014. Eläinterapiaa hyödynnetään liian vähän. viitattu 5.4.2014
http://yle.fi/uutiset/eläinterapiaa_hyodynnetaan_liian_vahan/7149748
- Hollmen, M. Hevostoiminnan ympäristökysymyksiä Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa TEHO-hankkeen julkaisuja 2/2010, 30 s. ISBN: 978-952-257-062-8 (PDF)
<http://www.doria.fi/handle/10024/94185>
- Lahdenperä, R. Hyväksyjä Taina Mikkonen. 2010. Evira. Ilmoituksenvarainen toiminta eläinsuojelulaissa. Viitattu 15.2.2014 <http://www.evira.fi/portal/fi/claimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/elainsuojelu+pitopaikoissa/ilmoituksenvarainen+elaintenpito/>
- Laki eläinten lääkitsemisestä. viitattu 5.4.2014
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19970617>
- Lotti, L. 1998. Markkinointitutkimuksen käsikirja. 4. painos. Porvoo. WSOY
- Lotti, L. 2001. Tehokas Markkina-analyysi. Juva. WSOY
- Louhelainen, S. & Thuneberg, T. (toim.). 2010. Tallirakentaminen ja tekniikan hyödyntäminen (2010 - 2013). Hämeenlinna. Hämeen ammattikorkeakoulu
http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/Yleisopalvelut/Julkaisut/Kirjat/Luonto_ja_maaseutu_-_e-kirjat

Kotler, P. 2005. Markkinoinnin avaimet, 80 konseptia menestykseen. Käänt. R. Renko, Jyväskylä. Gummerrus

Lahdenperä, R. Hyväksyjä Taina Mikkonen. 2010. Evira. Ilmoituksenvarainen toiminta eläinsuojelulaissa. Viitattu 15.2.2014 <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/elainsuojelu+pitopaikoissa/ilmoituksenvarainen+elaintenpito/>

Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista hevostaloustalusteknisten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista. Viitattu 15.2.2014 <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090764>

Matkailun edistämiskeskus. Hevosmatkailun kehittämisstrategia 2009-2013. viitattu 5.4.2014 <http://www.mek.fi/library/hevosmatkailun-kehittamisstrategia-2009-2013/>

Martin-Päivä, M. Hevosmatkailun nykytilan ja kehittämistarpeiden kartoitus. 2006. viitattu 5.4.2014 <http://www.mek.fi/library/hevosmatkailun-nykytilan-ja-kehittamistarpeiden-kartoitus-raportti/>

Raatikainen, L. 2012. Liikeideasta liikkeelle. Helsinki. Edita

Raatikainen, L. 2004. Tavoitteellinen markkinointi. Helsinki. Edita

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta, Suomen ratsastajainliitto, Viitattu 5.4.2014 [http://www.ratsastus.fi/lajit/vammaisratsastus/sosiaalipedagoginen hevostoiminta](http://www.ratsastus.fi/lajit/vammaisratsastus/sosiaalipedagoginen_hevostoiminta)

Suomen hippos ry a. – raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö – 40 Vuotta. Hippos tunnusluvut 2012. Viitattu 2.11.2013, http://www.hippos.fi/files/6023/Hippos_tunnusluvut_2012.pdf

Suomen Hippos ry b. raviurheilu suomessa. Viitattu 5.4.2014 http://www.hippos.fi/raviurheilu/raviurheilu_lajina/raviurheilu_suomessa

Suomen Hippos ry c. Ravien luokitus. viitattu 5.4.2014 http://www.hippos.fi/raviurheilu/raviurheilu_lajina/ravien_luokitus

Suomen ratsastajainliitto a. Viitattu 2.11.2013 http://www.ratsastus.fi/ratsastuskoulut_ja_tallit/talli_liiton_jaseneksi

Suomen ratsastajainliitto b. Koulutus ja valmennus, Valmentajakoulutus, viitattu 5.4.2014 http://www.ratsastus.fi/koulutus_ja_valmennus/valmentajat

Suomen ratsastajainliitto c. Vaellusratsastus. viitattu 5.4.2014 <http://www.ratsastus.fi/vaellusratsastus>

Tiilikainen, S. 2004. MTT:n selvityksiä, Hevostalous maatiloilla, Helsinki. Viitattu 2.11.2013 http://www.hevosyrittaja.fi/hevosalan_yrittajyyden_kehittamishanke.asp

Tullinen, K. Hevoshieronta. viitattu 5.4.2014

<http://www.hevoshieronta.fi/hevoshieronta>

Uusitalo, H. 1991. Tiede, tutkimus ja tutkielma, johdatus tutkielman maailmaan. Juva. WSOY.

Uusitalo, L. 1993. Markkinointi, Johdatus perusteisiin. Keuruu. Otava

Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 10.6.2010/58. Viitattu 2.4.2013,
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100588>

Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta 931/2000. viitattu 5.4.2014
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2000/20000931>

Ympäristönsuojelulaki. viitattu 5.4.2014
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000086>

